

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 460/2017-73

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu Petra Brňáka a zo sudcov Milana Ľalíka (sudca spravodajca) a Marianny Mochnáčovej na neverejnom zasadnutí 20. decembra 2017 prerokoval sťažnosť Eggproduct, a. s., Petrovianska 34, Prešov, SWEETY ICE, s. r. o., Petrovianska 34/A, Prešov, a FROST, a. s., Hlavná 57, Prešov, zastúpených advokátom JUDr. Ladislavom Scholczom, Krmanova 16, Košice, vo veci namietaného porušenia práv garantovaných čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 11 ods. 1 a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Prešove č. k. 7 Co 163/2014-562 z 26. februára 2015 v spojení s uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Cdo 550/2015 z 27. apríla 2017, za účasti [REDAKOVANÉ] a spol., zastúpených JUDr. Ladislavom Lukáčom, Hlavná 17, Prešov, a takto

r o z h o d o l :

1. Základné práva Eggproduct, a. s., SWEETY ICE, s. r. o., a FROST, a. s., garantované čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva garantované čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 1 ods. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane

ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 7 Co 163/2014 z 26. februára 2015 v spojení s uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Cdo 550/2015 z 27. apríla 2017 porušené boli.

2. Rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 7 Co 163/2014 z 26. februára 2015 a uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Cdo 550/2015 z 27. apríla 2017 zrušuje a vec vracia Krajskému súdu v Prešove na ďalšie konanie.

3. Spoločnostiam Eggproduct, a. s., SWEETY ICE, s. r. o., a FROST, a. s., priznáva náhradu trov konania v sume 551,62 € (slovom päťstopäťdesiatjeden eur a šesťdesiatdva centov), ktorú je Krajský súd v Prešove povinný uhradiť im na účet advokáta JUDr. Ladislava Scholcza do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

1. V ústavnej sťažnosti doručenej Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 31. júla 2017 napáda spoločnosť Eggproduct, a. s., SWEETY ICE, s. r. o., a FROST, a. s. (ďalej len „sťažovatelia“), v záhlaví tohto uznesenia označené rozhodnutia a domáhajú sa ich zrušenia s tvrdením, že nimi boli porušené ich Ústavou Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) zaručené práva.

2. Z obsahu sťažností a obsahu napadnutých rozhodnutí ústavný súd zisťuje, že
«Žalobou v tejto veci podanou dňa 13. 05. 2005 sa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] (ďalej „žalobcovia“) domáhali voči sťažovateľom určenia vlastníckeho práva k sporným pozemkom; uplatnený nárok odvodzovali od skutočnosti, že sú oprávnenými dedičmi po [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], ktorí na základe výmeru č. 2534/48 zo dňa 07. 04. 1948 mali nadobudnúť pozemok parc. KN „E“ č. [REDAKOVANÉ], druh pozemku: orná pôda o výmere 5.755 m², kat. územie [REDAKOVANÉ]... (vytvorený z kmeňovej parcely č. [REDAKOVANÉ]). Na základe návrhu Povereníctva pôdohospodárstva pre pozemkovú reformu v Bratislave, zo dňa 26. 11. 1947, sa v PK vložke

č. 1 pod B 17 zapísala poznámka o konfiškácii veľkostatárskeho majetku [REDACTED] [REDACTED] podľa nar. 104/45 Sb. n. SNR pre účely pozemkovej reformy.

Sťažovatelia odvodzujú vlastnícke právo k sporným pozemkom od konfiškačného zápisu pre Československý štát - Povereníctvo poľnohospodárstva a lesného hospodárstva v operatívnej správe OPLH rady ONV v Prešove; pod por. č. B39 kmeňovej vložky č. 1 bol dňa 22. 09. 1958, pod č. d. 1089 vykonaný zápis konfiškácie pre Československý štát - Povereníctvo poľnohospodárstva a lesného hospodárstva v operatívnej správe OPLH Rady ONV v Prešove, potom pod B40 sa vymazala poznámka konfiškácie pod B17. Po konfiškácii v roku 1958 sa na základe rozhodnutia zo dňa 13. 07. 1960, vydaného Odborom pre výstavbu ONV v Prešove, určili pozemky pre stavbu Hydinárskeho závodu v Prešove, medzi ktorými bol aj pozemok parc. č. [REDACTED], kat. územie [REDACTED]; zo zápisnice spísanej dňa 31. 05. 1960 vyplýva, že vlastníkom pozemkov (aj pozemku parc. č. [REDACTED]), na ktorých malo dôjsť k výstavbe Hydinárskych závodov je Československý štát. Na základe Zmluvy o prevode správy národného majetku zo dňa 01. 08. 1968 medzi ONV v Prešove a Východoslovenskými hydinárskymi závodmi n. p. Košice, kat. územie [REDACTED], došlo následne k výstavbe Hydinárskeho štátneho podniku (aj na pozemku parc. č. [REDACTED]). Rozhodnutím Ministerstva pôdohospodárstva SR zo dňa 23. 06. 1994. sa dňom 30. 06. 1994 Hydinársky štátny majetok kombinát Prešov rozdelil na 3 subjekty Štátny majetok Prešov, Hydinu Šalgovík a Hydinu Prešov. Uznesením Obvodného súdu Košice zo dňa 22. 07. 1994 bol povolený výmaz Hydinárskeho štátneho kombinátu a zápis Hydiny Prešov na základe zakladacej listiny, dňom 01. 07. 1994. Dňom 06. 08. 1994 bola doručená žiadosť o zápis zmeny vlastníctva zo strany hydiny Prešov š. p., v rámci prechodu majetku práv a povinností na právnych nástupcov, konkrétne k areálu podniku kat. územie [REDACTED], na LV č. [REDACTED] a zastavaných pozemkov v kat. území [REDACTED] na LV č. [REDACTED]. Dotknuté nehnuteľnosti následne na základe Zmluvy o prevode privatizovaného majetku Hydina Prešov š. p., ktorá bola uzatvorená medzi Fondom národného majetku, ako prevodcom a Slovenským pozemkovým fondom, ako nadobúdateľom (ďalej „privatizačná zmluva“) a následne zakladateľom spoločnosti Hydina Prešov a. s., nadobudla akciová spoločnosť Hydina Prešov, a. s.; účinky vkladu z privatizačnej zmluvy nastali dňa 15. 05. 1995. Následne, ďalšími prevodmi, nadobudli sporné pozemky sťažovatelia.

Prvým rozsudkom Okresného súdu Prešov, č. k. 29C 114/05-562 zo dňa 28. 04. 2010 bola žaloba žalobcov v tejto veci zamietnutá; Okresný súd Prešov (ďalej „prvoinštančný súd“) poukazoval, okrem iného, na charakter určovacej žaloby, v súvislosti s ktorou sa odvolal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky, sp. zn. 31Cdo 154/2006 zo dňa 15. 10. 2008. uviedol:... naliehavý právny záujem je daný za stavu existencie objektívnej právnej neistoty medzi účastníkmi konania ohrozujúcim právne postavenie žalobcu, ktoré nie je možné odstrániť inými právnymi prostriedkami... právne vzťahy žalobcu k veci boli s istými následkami dotknuté pred niekoľkými desiatkami rokov a nie dnes a nestali sa neistými teraz, ale aj prostredníctvom žaloby o určenie vlastníckeho práva spochybňovaním aktov, na základe ktorých právo žalobcu zaniklo, nie je určovacia žaloba nástrojom prevencie ,ale v skutočnosti smeruje k narušeniu právnej istoty na strane súčasného vlastníka“.

Prvoinštančný súd poukázal aj na princíp právnej istoty, ako na jeden zo základných princípov charakterizujúcich právny štát; „štát je povinný chrániť právne záujmy osôb podliehajúce jeho jurisdikcii predovšetkým záujem na tom, aby súčasný právny stav nebol spochybňovaný a nevznikla neistota z hľadiska vlastníctva, eventuálne platnosti ďalších majetkových prevodov. V prípade, ak nadobudnutý majetok štát previedol na tretiu osobu... prípadne privatizáciou, zo zásady legitímneho očakávania zároveň vyplýva, že tomuto vlastníkovi musí byť daná možnosť počítať s udrжанím určitého právneho stavu a mala by mu byť poskytnutá ochrana proti akejkoľvek zmene tohto stavu, ktorú nemohol rozumne očakávať.“

Z prvého rozsudku prvoinštančného súdu plynie, že vec posudzoval primárne v intenciách reštitučného zákonodarstva s prihliadnutím na princíp právnej istoty.

Krajský súd v Prešove (ďalej „odvolací súd“) rozsudkom, sp. zn. 7Co 144/2010 zo dňa 10. 02. 2011 rozhodnutie prvoinštančného súdu potvrdil; žalobcovia podali voči rozsudku odvolacieho súdu ústavnú sťažnosť.

Ústavný súd Slovenskej republiky nálezom, sp. zn. II. ÚS 249/2011 zo dňa 29. 09. 2011 konštatoval porušenie práv žalobcov a rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vrátil na ďalšie konanie. Primárne sa Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej „Ústavný súd“) zaoberal vzťahom reštitučných predpisov a určovacej žaloby podľa všeobecných predpisov občianskeho práva; v tejto súvislosti konštatoval, že nie je dôvod odoprieť

poskytnutie ochrany žalobcom (v postavení sťažovateľov), ktorí nevyužili možnosť a nedomáhali sa vlastníckeho práva k sporným pozemkom prostredníctvom reštitučného zákonodarstva, ale prostredníctvom určovacej žaloby. V tomto náleze však Ústavný súd konštatoval, pre posúdenie veci podstatný záver spočívajúci v tom, že k obnoveniu zaniknutého vlastníckeho práva v dôsledku jeho prechodu na štát v období totalitného režimu na Slovensku podľa slovenského právneho poriadku nedochádza automaticky, ale iba za splnenia zákonných podmienok. V situácii, keď tieto zákonné podmienky neboli splnené, nemožno uvažovať ani o legitímnej nádeji na nadobudnutie nehnuteľnosti. Sťažovatelia nemohli v čase vydania rozhodnutia krajského súdu legitímne, bez splnenia zákonných podmienok očakávať, že znova získajú vlastnícke právo k nehnuteľnosti. Iba skutočnosť, že sťažovatelia, resp. ich právni predchodcovia boli podielovými spoluvlastníkmi nehnuteľnosti, ešte nezakladá bez ďalšieho ich legitímnu nádej na nadobudnutie vlastníctva.

Druhým rozsudkom Okresného súdu Prešov, sp. zn. 29C 115/2012 zo dňa 07. 05. 2014 boli žalobcovia určení za podielových spoluvlastníkov sporných nehnuteľností; prvoinštančný súd mal za to, že žalobcovia správne odvodzujú svoje vlastnícke právo k sporným pozemkom od výmeru o vlastníctve pôdy zo dňa 07. 04. 1948, ktorý mal podľa záverov prvoinštančného súdu spĺňať všetky zákonné podmienky z hľadiska formálneho ako aj obsahového a bol vydaný kompetentným orgánom. Priamym dôsledkom uvedeného malo byť to, že Československý štát nemohol nadobudnúť vlastnícke právo zápisom v pozemno-knižnej vložke č. 1, kat. územie [REDAKOVANÉ], pod poradovým číslom B39 ad 1, pretože sa malo jednať o ničotný akt, keďže ku dňu 22. 09. 1958, v čase tzv. druhej konfiškácie (uznesenie súdu zo dňa 22. 09. 1958 č. d. 1089, na základe ktorého bol vykonaný pozemno-knižný zápis-konfiškácia v prospech Československého štátu a výmaz predošlej konfiškácie) pôvodných nehnuteľností už nebol vlastníkom [REDAKOVANÉ], ale jednotliví prídelcovia (právni predchodcovia žalobcov). Prvoinštančný súd tu však zrejme opomína podstatný fakt, že na základe príslušných rozhodnutí bola odstránená len zrejme vada zápisu z roku 1947, pretože v roku 1958 bol ešte [REDAKOVANÉ] zapísaný ako vlastníak v pozemkových knihách.

Zároveň mal prvoinštančný súd za to, že žalobcovia, resp. právni predchodcovia žalobcov sporné pozemky vydržali, a to ku dňu 01. 01. 1961; právni predchodcovia

žalobcov začali sporné pozemky (pôvodné pozemky) užívať v roku 1945 za účinnosti obyčajového práva platného na Slovensku do 31. 12. 1950, kedy lehota na vydržanie nehnuteľnosti bola 32 rokov, od 01. 01. 1951 nadobudol účinnosť nový Občiansky zákonník č. 141/1950 Zb., v rámci ktorého už platila 10-ročná vydržacia lehota, pričom do nej bolo možné započítať aj lehotu, ktorá uplynula ešte pred účinnosťou tohto zákona.

Vo vzťahu k vlastníckemu právu sťažovateľov mal prvostupňový súd za to, že prvým právnym titulom, od ktorého bolo možné skúmať oprávnenosť a dobromyseľnosť držby predmetnej nehnuteľnosti zo strany právnych predchodcov sťažovateľov je privatizačná zmluva, ktorej právne účinky vkladu nastali ku dňu 15. 05. 1995; nakoľko však bola žaloba v tejto veci doručená súdu dňa 13. 05. 2005, t. j. pred uplynutím 10-ročnej vydržacej lehoty, nemohlo dôjsť zo strany sťažovateľov k nadobudnutiu vlastníckeho práva.

Proti rozsudku prvoinštančného súdu podali sťažovatelia odvolanie; porušovateľ práva napadnutým rozhodnutím rozsudok prvoinštančného súdu potvrdil. V odôvodnení napadnutého rozhodnutia porušovateľ práva konštatoval, že sa s rozhodnutím prvoinštančného súdu stotožňuje, rozhodnutie, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, sú vecne správne.

Sťažovatelia podali proti napadnutému rozhodnutiu dovolanie a zároveň, z dôvodu zachovania právnej istoty, aj ústavnú sťažnosť; o ústavnej sťažnosti rozhodol Ústavný súd uznesením, sp. zn. II. ÚS 442/2015 zo dňa 21. 07. 2015, a to tak, že sťažnosť odmietol ako neprípustnú, z dôvodu, že súbežne s ústavnou sťažnosťou bolo podané aj dovolanie, t. j. sťažnosť bola podaná predčasne a Ústavný súd sa meritom veci nezaoberal.

O dovolaní rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením sp. zn. 6 Cdo 550/2015 zo dňa 27. 04. 2017, a to tak, že ho odmietol z procesných dôvodov; Najvyšší súd Slovenskej republiky sa meritom veci nezaoberal, hoci mohol a mal urobiť korekciu zjavne chybných právnych záverov nižších súdov a nepresúvať ich riešenie na Ústavný súd Slovenskej republiky.».

3.1 Na výzvu ústavného súdu sa k sťažnosti vyjadrili účastníci konania, aj žalobcovia z konania pred všeobecnými súdmi.

3.2 Predsedníčka Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) v liste z 31. októbra 2017 uviedla, že postup i rozhodnutie odvolacieho súdu je zákonný, preskúmateľný a nearbitrárny, preto navrhla sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú zamietnuť; súhlasila s upustením od ústneho pojednávania.

3.3 Predsedníčka Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v liste z 30. októbra 2017 tiež uviedla, že namietané rozhodnutie najvyššieho súdu nemožno považovať za svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené, resp. za také, ktoré by popieralo zmysel práva na spravodlivé súdne konanie a na súdnu ochranu, keďže najvyšší súd sa v dovolacom konaní vysporiadal s námietkami sťažovateľov a svoje rozhodnutie riadne odôvodnil. Preto navrhla sťažnosti nevyhovieť a tiež súhlasila s upustením od ústneho pojednávania.

3.4 Po upovedomení žalobcovia v konaní pred všeobecnými súdmi využili svoje právo vyjadriť sa k sťažnosti [(§ 51 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)] a v liste z 30. októbra 2017 a 24. novembra 2017 uviedli, že všeobecné súdy sa vo svojich rozhodnutiach relevantne právne vysporiadali so všetkými skutočnosťami rozhodnými pre právne posúdenie ich nároku na určenie vlastníckeho práva k predmetným nehnuteľnostiam. Navrhli preto rozhodnúť tak, že označené základné práva a slobody sťažovateľov porušené neboli.

3.5 Sťažovatelia tiež súhlasili s upustením od ústneho pojednávania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

4. V konaní o ústavných sťažnostiach sťažovateľov podľa čl. 127 ústavy a § 49 a nasl. zákona o ústavnom súde sa ústavný súd ako súdny orgán ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) obmedzuje na posúdenie, či rozhodnutiami všeobecných súdov, alebo postupom predchádzajúcim ich vydaniu neboli porušené ústavou zaručené základné práva a slobody. To znamená, že ich ochrana je jediným dôvodom, ktorý otvára priestor pre zásah

do rozhodovacej činnosti týchto súdov, čo platí i pre prípadné prehodnotenie ich skutkových zistení alebo právnych záverov. Ústavný súd totiž nie je v postavení ich ďalšej inštancie, a teda jeho zásah nemožno odôvodniť len tým, že sa všeobecné súdy dopustili pochybenia pri aplikácii podústavného práva či inej nesprávnosti.

5. Všeobecné súdy môžu svojimi rozhodnutiami založiť porušenie základného práva účastníka konania na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy alebo podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd či čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rovnako v prípade, keď pri aplikácii podústavného práva zvolia takú z možných variant jeho výkladu, v dôsledku ktorého bude určitý ústavne chránený účel neoprávnene uprednostnený pred iným ústavne chráneným účelom, alebo keď výklad a aplikácia právnych predpisov nezodpovedá všeobecne akceptovanému (doktrinálnemu) chápaniu dotknutých právnych inštitútov (a predstavuje tým nepredvídateľnú interpretačnú ľubovôľu), prípadne je v extrémnom rozpore s požiadavkami vecne príliehavého a rozumného vysporiadania posudzovaného právneho vzťahu či v rozpore so všeobecne prijímanými zásadami spravodlivosti.

6. Také pochybenie zistil v posudzovanej veci aj ústavný súd. Právny záver okresného súdu, ktorý absolútne aproboval aj Krajský súd v Prešove (ďalej aj „odvolací súd“), že vedľajší účastníci (žalobcovia) ako právni nástupcovia po „prídelcoch“ (■■■■■ a manželke ■■■■■, rod. ■■■■■) bez akéhokoľvek posudzovania otázky legitímneho očakávania mali splnené všetky podmienky pre vyhovenie žalobe [§ 80 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku], a preto ich určil za podielových spoluvlastníkov sporných nehnuteľností (býv. parc. č. ■■■■■ vo výmere 5 755 m²), ktoré právni predchodcovia nadobudli jednak na základe výmeru zo 7. apríla 1948, ktorý však nebol intabulovaný (právne odovzdaný), a jednak na základe vydržania k 1. januáru 1961, teda po uplynutí 10-ročnej vydržacej lehoty počítanej od 1. januára 1951, vykazuje znaky výkladu, ktorý je nutné hodnotiť ako protiústavný.

7. Ústavný súd sa aj v tomto prípade v zásade stotožňuje so závermi predchádzajúceho nálezu ústavného súdu (II. ÚS 249/2011), ktorý výnimočne pripustil

použitie určovacej žaloby v konkurencii s reštitučnými predpismi, ale dopĺňa, že tento nález nebolo možné interpretovať tak, akoby v tejto veci taxatívne a navždy stanovil výnimky, kedy je možné využitie určovacej žaloby, a pokiaľ určitý prípad pod ne podradiť nemožno, musí byť návrh zamietnutý. Nález obsahuje i všeobecné pasáže, ktoré sa netýkajú len poľnohospodárskych reštitúcií, a vyplýva z neho aj to, že v každom jednotlivom prípade sa môžu vyskytovať okolnosti, ktoré odôvodňujú použitie určovacej žaloby ako jediného možného prostriedku nápravy krívd. Výnimočnosť tohto postupu u žalobcov sa však z odôvodnenia rozsudkov všeobecných súdov nijako nepodáva, preto ich hoci aj vyše 10-ročný procesný postup treba považovať za nepreskúmateľný a arbitrárny, teda v rozpore s citovanými článkami ústavného poriadku.

8. V naznačenom smere sa mali všeobecné súdy po kasačnom náleze predovšetkým zamerať na otázku, či existujú v súdenom prípade konkrétne okolnosti, pre ktoré žalobcovia nemohli reálne využiť jednoduchšie uplatniteľné reštitučné predpisy [v danom prípade zákon č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 229/1991 Zb.)], alebo či im nezostalo nič iné, než sa majetku po svojich rodičoch domáhať určovacou žalobou. Zatiaľ sa javí, že formálne včasnému uplatneniu reštitučného nároku podľa zákona č. 229/1991 Zb. nebránila žiadna objektívna skutočnosť, bola to skôr zrejme iba ich subjektívna okolnosť, ktorou sa však nedá obchádzať reštitučný predpis, ktorý počítal aj s možnosťou riešiť reštitučný nárok v prípade, keď nemožno pozemok vrátiť „in natura“ (pre jeho zastavanosť), preto nemali mať otvorenú cestu na uplatnenie určovacej žaloby; v takomto prípade skutočne mala prevážiť zásada „vigilantibus iura“ nad nedbanlivosťou a laxnosťou žalobcov.

9. Zistené skutočnosti vychádzajúce z dostupných listín týkajúcich sa majetko-právneho osudu predmetnej parcely (predmetných parciel) veľmi neodôvodňujú záver všeobecných súdov o existencii vlastníckeho práva žalobcov, a to buď na základe výmeru zo 7. apríla 1948 – ktorý však nikdy nebol intabulovaný do pozemkovej knihy, hoci pre derivatívny spôsob nadobúdania vlastníckeho práva intabulácia bola potrebná (porov. § 424, § 431 VOZ a zákon č. 90/1947 Zb. o vykonaní knihového poriadku) – či

na základe vydržania, pretože vydržacia doba bola nesporne prerušená uznesením Ľudového súdu Prešov z 22. septembra 1958 čd. 10 89/58, ktorým opätovne predmetnú nehnuteľnosť na základe konfiškácie získal Československý štát, ktorý 13. júla 1960 zriadil na nej právo stavby v prospech hydinárskych závodov.

10. V tejto situácii na strane žalobcov bola zjavná absencia legitímneho očakávania, v dôsledku čoho nemohla byť naplnená preventívna funkcia ich žaloby podľa § 80 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku, a teda nie je daná ani naliehavosť právneho záujmu na jej podaní.

11. Z uvedeného vyplýva, že už v tejto fáze konania všeobecné súdy pri aplikácii podústavného práva zvolili takú variantu jeho výkladu, v dôsledku ktorého neoprávnene uprednostnili žalobcov pred iným ústavou chráneným účelom sťažovateľov. Tým účelom je ich dôvera v správnosť súdno-správnych rozhodnutí (čl. 1 ods. 1 ústavy), na základe ktorých im vo vzťahu k predmetnému pozemku, hoci by to bolo aj v rozpore s vtedajšou zákonnou úpravou (ide najmä o tzv. druhú konfiškáciu, ale vzhľadom na predchádzajúce dôvody o ňu ani nemuselo ísť), vzniklo vlastnícke právo vkladom do katastra nehnuteľností dňom 15. mája 1995 v zmysle privatizačných rozhodnutí.

12. Ústavný súd sa riešením takto vymedzenej kolízie nezaoberá po prvýkrát, pričom sa k jej riešeniu prihlásil nálezom sp. zn. I. ÚS 549/2015 a opakovane ju vyjadril v náleze sp. zn. I. ÚS 151/2016 z 3. mája 2017, preto na tam vyslovených názoroch zotrúva aj v tomto rozhodnutí.

13. Pre účely tohto rozhodnutia však možno v stručnosti parafrázovať kľúčové východiská a závery, ktoré ústavný súd vo vzťahu k predmetnej problematike zatiaľ konzistentne zastáva. Ochrana dobrej viery chrániacej účastníkov súkromnoprávných vzťahov je jedným z kľúčových prejavov princípu dôvery a právnej istoty, odvíjajúceho sa od princípu právneho štátu. Táto ochrana môže vylúčiť ochranu vlastníckeho práva pôvodného vlastníka. Poskytnutie prednosti jednej z obidvoch požiadaviek však musí vyjsť zo starostlivého skúmania individuálnych okolností každého prípadu a – s ohľadom

na zásadu „*nemo plus iuris ad alium transfere potest, quam ipse habet*“ – s náležitým a prísnyim hodnotením dobrej viery nadobúdateľa vlastníckeho práva. Je pritom potrebné nájsť praktickú konkordanciu medzi obidvoma protikladne pôsobiacimi princípmi, tak aby zostalo zachované maximum z obidvoch, a ak to možné nie je, potom dať prednosť tomu riešeniu, ktorému svedčí ešte ďalší princíp či všeobecne uznávaná predstava spravodlivosti.

14. Je preto nutné prisvedčiť sťažovateľom, že napadnutými rozhodnutiami všeobecných súdov došlo k porušeniu ich práv na spravodlivý proces (a v jeho dôsledku i k porušeniu vlastníckeho práva), lebo bol bez ďalšieho (a teda neopodstatnene) uprednostňovaný iba žalobcami prezentovaný záujem na ochrane ich práv. Tento postup tak fakticky predstavuje aplikáciu nesprávnej normy či opomenutie iného pravidla (vyplývajúcich z ústavných princíпов), ktoré na danú vec všeobecne tiež dopadali.

15. S ohľadom na uvedené porušenie základných práv sťažovateľov ústavný súd zrušil napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie [čl. 127 ods. 1 a 2 ústavy, § 56 ods. 2 a 3 písm. b) zákona o ústavnom súde].

16. Ak je kasačným nálezom ústavného súdu zrušené právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, na ktoré obsahovo nadväzovalo uznesenie najvyššieho súdu, ústavný súd súčasne zrušil aj toto rozhodnutie, ktoré stratilo podklad.

17. Sťažovateľom ako úspešným účastníkom priznal aj náhradu trov konania podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde v sume 551,62 €, ktorú je povinný uhradiť krajský súd v lehote 2 mesiacov od doručenia nálezu na účet ich právneho zástupcu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. decembra 2017